

КОРОЛІВСЬКИЙ ПРИВІЛЕЙ НА ПОПІВСТВО СЕЛА ЛІТИНЯ 1670 р.

У статті проаналізовано королівський привілей священникові і поповичам с. Літиня від 1 жовтня 1670 р. Окреслено умови його надання, охарактеризовано зміст, перекладено і опубліковано сам документ.

Ключові слова: король Міхал, привілей, попівство, село Літиня.

Haliv M. The Royal privilege to Litynya village's priesthood of 1670. The Royal privilege, that was given to the priest and priesthood in Litynya village from October 1, 1670 are analyzed in the article. The conditions for its granting, its content are characterized, the document itself is translated and published.

Key words: King Mihal, privilege, priesthood, Litynya village.

Галів Н. Королевский привилей на поповство села Литыня 1670 г. В статье проанализирован королевский привилей священнику и поповичам с. Литыня от 1 октября 1670 г. Определены условия его предоставления, охарактеризовано содержание, переведен и опубликован сам документ.

Ключевые слова: король Михал, привилей, поповство, село Литыня.

Постановка проблеми. Піднесення історико-краєзнавчої проблематики в контексті історичних досліджень викликає потребу введення до наукового обігу значного комплексу невідомих або маловідомих актових джерел, багато з яких насправді є ключовими для розуміння й конструювання історії населених пунктів. Серед них особливе місце займають різноманітні привілеї, які надавалися щонайбільше королями громадам міст і сіл, а також окремим особам чи категоріям населення. З огляду на це, вважаємо актуальною публікацію королівського привілею священникові і поповичам с. Літиня (зараз – село Дрогобицького району Львівської області) від 1 жовтня 1670 р., що дає уявлення про соціально-правові та матеріально-господарські аспекти діяльності місцевого духовенства у XVII ст.

Аналіз досліджень. Публікація різноманітних привілеїв, у тому числі й на попівство, не є рідкістю. Останнім часом почали з'являтися публікації подібних актів, які стосуються сіл Дрогобиччини. Зокрема історики Ю. Стецик та В. Галик опублікували королівський привілей на попівство села Уличне [5; 12]. Слід зазначити, що аналізований нами документ аж ніяк не є невідомим, бо ще наприкінці XIX ст. потрапив у формі короткої анотації до «Актив гродських і земських» (т. 10) [25, 310]. Він був відомий і галицькому краєзнавцю Л. Дзидицькому [34]. Згадано його і в статті М. Галіва [7]. Однак публікація документу здійснюється вперше.

Мета статті – опублікувати королівський привілей священникові і поповичам с. Літиня від 1 жовтня 1670 р. та надати йому джерелознавчу характеристику.

Виклад матеріалу. Привілеї на попівство у Короні Польській, Речі Посполитій видавалися постійно, тож подібні акти не є археографічної рідкістю. Попівство, по суті, становило духовну бенефіцію, надання якої, з огляду на право протекторату, було прерогативою короля і здійснювалося з подання старости. Здебільшого попів-

ство належало священничій династії, тож передавалося від батька-священника до сина, котрий також виконував душпастирські функції. Кожного разу священник, спадкуючи попівство, турбувався не так у єпископа, як в старости чи короля про надання бенефіцію (звісно ж, не безоплатно). Після Замоїського синоду відбувалося надання парафій і королем, і єпископом [9, 174].

Попівство в Літині уперше згадується 1507 р. [26, 36v; 30, 145]. Цілком можливо, що церква, а отже і парафія, в селі існували й раніше. Згідно з поборовими реєстрами 1507, 1510, 1511, 1512 рр. священник у Літині сплачував 36 грошей (3 фертони), у 1515 р. – 15 грошей, а в 1517 р. – лише 8 грошей [26, 36v, 147, 234, 360v, 449, 589v; 11, 31; 10, 339] (мабуть, тодішні татарські напади завдали певних збитків попівству). Реєстр поборів 1526 р. фіксує вже 30 грошей (1 зл.) податку з попівства, натомість реєстр 1530 р. знову називає 15 грошей [27, 355, 407v]. У 1531 р. літинському священникові було виділено півлану землі і визначено чинш у розмірі однієї гривні та 12 грошей [13, 1396; 14, 656; 16, 1248; 21, 2417] (тобто 2 зл., або 5 фертонів). Люстрація 1570 р. декларувала, що священник «з церкви нічого не дає, тільки з ріллі», але не вказувала скільки [8, 253]. До речі, вказівка: поп «з церкви нічого не дає», – доволі промовиста і засвідчує, що священник не сплачував податків із доходів за душпастирську діяльність.

Незадовго після люстрації літинське попівство було спустошене, бо вже поборовий реєстр 1577 р. не згадує про священника в Літині (слово «поп» у ньому перекреслено) [26, 812]. Укладений вслід за черговим набігом ординців реєстр податків за 1589 р. знову згадує священника, що платив призначені йому 2 фл. [26, 882v].

Уперше ж про церковний храм у Літині згадано в поборовому реєстрі 1530 р., де вжито традиційне для тогочасного латиномовного документообігу слово «*sinagoga*» [27, 355]. Згодом церкву («...s czerkwie...») зафіксовано в люстрації села Літиня 1570 р. [8, 253]. У цьому ж документі згадується «поп руський» (*Pop ruski*), а це вказує, що священник, церква і вся парафія дотримувалися східного, православного обряду («руської віри»). Звісно, парафія входила до складу Перемишльської єпархії Київської митрополії, котра, як відомо, лише 1692 р. прийняла Берестейську унію. Про деканальне підпорядкування Літинської парафії до кінця XVIII ст. майже нічого невідомо.

У першій половині XVII ст. Літинська церква і священник згадуються в контексті татарських нападів. Відомо, що 1621 р. храм було пограбовано, а священника вбито (*sinagoga expillata et poponi orbata*) [20, 499; 32, 167]. Наслідком нападу татар 1626 р., як з'ясував А. Гліва, стало, зокрема, знищення церкви [31, 44]. У юраменті, на який покликається польський історик, зазначено, що церкву не було спалено, але спустошено і зруйновано (*Sinagoga quie non combusta venem deserta a desolata*) [19, 58]. Безумовно, після цього церкву довелося відбудувати.

Припускаємо, що на середину XVII ст. у Літині уже склалася династія священників і дяків, яку навряд чи перервала загибель одного з її представників у 1621 р. Власне в роки правління короля Яна Казимира (1648 – 1668) літинські попи, поповичі, дяки подбали про затвердження своїх привілеїв у протектора-монарха. Про це згадується у привілеї короля Міхала Вишневецького 1670 р. [17, 2478]. Навряд чи місцеві попи забезпечили облату привілею Яна Казимира в якомусь гроді, – принаймні її не було виявлено ні укладачами «Актів гродських і земських», ні нами.

Зі зміною короля, літинські духовні особи подбали про конфірмацію і затвердження своїх привілеїв у нового володаря. Не виключено, що до цього кроку їх спонукало й успішне підтвердження корчмарями с. Літиня своїх привілеїв у короля 13 січня 1670 р. [22, 2923–2924]. Відтак 1 жовтня цього ж року у Варшаві король Міхал, зіславшись

на представлений йому привілей Яна Казимира, продовжив і підтвердив його. Привілей короля Міхала, очевидно, був латиномовним. Принаймні в такому вигляді він зберігався в літинській церкві і саме з нього у перші роки панування австрійської адміністрації було зроблено латинську копію і подано до Галицького намісництва (1784 р.) [24, 18–18зв]. Його ж наприкінці ХІХ ст. бачив краєзнавець Л. Дзидицький – автор статті «Літиня» в «Словнику географічному Королівства Польського» (1884 р.). Описуючи його як пергаментний документ з королівською печаттю (але без вказівки мови рукопису), дослідник зауважив, що привілей було заінтабульований 1710 р. у Самборі, а 1797 р. у Дрогобичі [34, 354]. На сьогодні подальша доля і місце перебування цього документу, на жаль, невідомі.

Справу підтвердження і конфірмації привілею у короля Міхала 1670 р. здійснював дяк Іван з Літині. Саме він на зворотньому шляху з Варшави заоблатував його в гродських книгах Львова [17, 2477]. Причому облату здійснено польською мовою. Власне переклад цієї облати й публікуємо у нашій статті. З огляду на те, що маємо справу з облатою, вважаємо недоцільним характеризувати матеріальну частину джерела.

Загалом зміст документа умовно можна поділити на чотири частини. У першій, крім титулатури монарха і формального звертання, зазначається, що попередній король Ян Казимир затвердив своїм привілеєм при попівстві в селі Літиня, що належало до столових маєтків короля – Самбірської економії, «набожних попів і поповичів літинських». Відтак цей привілей було «продуковано» – представлено на розгляд королеві Міхалу (точніше відповідним королівським чиновникам), що забезпечувало юридичну підставу для його повторного затвердження. Цікавою у цій частині є згадка про надання Яном Казимиром привілею на попівство попам і поповичам літинським «нижче переліченим». А перелік імен духовних осіб з Літині було наведено вже в другій частині привілею, яка декларувалася від імені Міхала Вишневецького. Тож привілей в обох королів засвідчували одній й ті ж священики та поповичі, що позбавляло необхідності двічі прописувати їх імена у конфірмації акту 1 жовтня 1670 р.

Друга частина привілею присвячена затвердженню королем Міхалом літинського попівства власне за місцевими «попами і поповичами». Відтак у ній, з одного боку, бачимо перелік духовенства, з іншого – окреслення нерухомого майна, що входило до поняття «попівство». Привілей нараховує сім посідачів попівства, що належали до двох родин: 1) священик Василь, його брати Семен та Іван, а також донька отця Василя Пазя (Пелагія); 2) дяк Степан, його син Яць (Яків) і донька Ева. Одразу зазначимо, що це перша поіменна згадка літинського духовенства та членів їх родин (наступна датується 1681 р. [28, 512]). Не виключено, що між обома сім'ями були родинні зв'язки й у минулому вони мали спільного протопласта.

Священиком-попом названо лише о. Василя, його ж брати Семен та Іван, очевидно, на той час ще не прийняли священичих свячень, тож перебували в статусі поповичів. Проте у пізніших документах згадується о. Іван Літинський (1708 р.) [29, 284]. На 1670 р. брати пароха, мабуть, виконували дяківські функції. Принаймні «побожного Івана», який облатував королівський привілей у Львівських гродських книгах, названо дяком (Deustus Iwan Dziak) [17, 2477]. Син же диякона Степана Яць (Яків, Якуб) згодом став літинським священиком, котрого зафіксовано у низці документів судового характеру [4, 398, 406–409; 28, 512; 29, 284].

Опис попівського маєтку викликає особливе зацікавлення. Насамперед до попівства належали дві чверті ріллі, тобто півлановий наділ, який за літинським священиком було закріплено в акті надання селам Літиня і Грушова німецького права (24

червня 1531 р.) [13, 1396; 14, 656; 16, 1248; 21, 2417]. У привілеї 1670 р. подано навіть топоніміку кавалків попівського ґрунту – одна чверть називалася «Придатки громадські», друга – «Межі Громадські». Окреслено й локальну топографію цих ґрунтів: знаходилися вони, з одного боку, від посілости селянина Стася (Станіслава) Грицьового – ця частина належала диякону Степану і його родині, з іншого – від осідку Федора Центи – той шмат ріллі вважався належним о. Василеві та його братам. Йосифінська метрика с. Літиня 1787 р. дає можливість скласти уяву про величину попівських ґрунтів. На той час (а це понад століття з часу отримання привілею 1670 р.) літинське попівство мало 25 моргів 1028 квадратних сажнів рільного поля (приблизно 14 га 75 арів). Крім того, священник володів городами, що становили собою луки розміром 1328 кв. сажнів (майже 48 арів). Попівські ж основні луки займали площу 15 моргів 156 кв. сажнів (8 га 68,5 арів) [23, 253зв–254].

Крім ріллі, привілей 1670 р. зараховував до літинського попівства місцеву церкву, а також різні ґрунти, городи, обшири, луки, сіножаті, три пастівники, ставки і «саджавки з хростом» (ставки з живністю – рибою, яку вирощували для продажу) та «інші прилеглисті». З'ясувати навіть приблизні розміри і місцезнаходження переліченого земельного майна не видається можливим. Пастівники, щоправда, напевно знаходилися у тій же місцині, що й сьогодні – навпроти церкви. Кількість ставків, належних до попівства, також невідома. На сьогодні на теренах Літині знаходиться щонайменше п'ять невеликих водойм, частина з яких, мабуть, існувала й у ті часи та належала священникові і дякові.

Названі у другій частині привілею попівські добра король, зрештою, задекларував у позиттивному держанні духовних осіб с. Літиня: «... як попередники їх тримали, вони також – кожен з них удільної частини своєї уживати будуть і в спокійній посесії мати аж до смерті».

У третій частині документу 1670 р. облікувалися податкові свободи і зобов'язання та пропінаційні вольності священника з поповичами, яким надано ще й можливість безоплатного забезпечення себе опаленням в королівських лісах. Духовенству у Літині дозволили робити пиво та палити горілку «на власну свою потребу, як то на празники, хрестини і весілля». Подібний привілей не був рідкістю і завдавав шкоди королівському праву пропінації, котре той, наприклад, передавав, зокрема корчмарям. Літинські корчмарі також користувалися цим правом, за що сплачували королеві щорічний чинш [6]. Тож, по суті, священник і поповичі випадали з кола клієнтів місцевої корчми. Хоч виготовлення трунків їм дозволялося лише для задоволення власних потреб, однак не виключено, що попівське пиво та горілка під час певних святкувань перепадало й місцевим селянам.

Привілей звільняв літинського священника і поповичів від усіляких повинностей і податків, за винятком щорічного чиншу. Серед повинностей згадано «роботи» (панщина) та «повози» – примус надавати підводи для перевезення королівської солі з жуп на склади чи дерева до соляних жуп. Звільнялися вони і від «данин» – натуральної ренти, а також «десятини бджоляної і жировчизни». Цікаво, що зі сплатою данини з бджільництва у мешканців Літині були давні проблеми. Ще 1632 – 1635 рр. багатий львівський жид Ісаак Нахманович, видержавивши собі на три роки Дрогобицьке староство, збирав із літинських селян бджолянську десятину, якої вони раніше не сплачували [15, 918–919; 33, 97–98].

У 60-х рр. XVII ст. державці (або Дублянського ключа, або й усієї Самбірської економії) спробували вкотре запровадити для літинських і грушівських селян додат-

кові податки, серед них і бджолянну десятину. Селяни, очевидно, запротестували, тож справа дійшла до розгляду комісарським судом в Самбірському замку 1667 р. Продемонструвавши перед судом привілей 1531 р., представники літинської та грушівської громад довели неправомірність додаткового оподаткування. Тож королівським комісарам залишилося визнати дії державців за «безправні», а відтак заборонити будькому в майбутньому вдаватися до спроб оподатковувати обидва села всупереч їхнім привілеям. Акт цього суду селяни разом із власною суплікою подали для затвердження королеві Міхалу. Останній 9 листопада 1669 р. у Кракові підписав відповідний документ, яким проголошувалося, щоб надалі літинці та грушівці «від десятини бджоляної вільні були» [18, 315–318]. Тож згадку про цей податок у королівському привілеї літинським духовним особам 1670 р. трактуємо як відгомін боротьби громади з протиправним оподаткуванням. І хоча «бджолина десятину» парохів та поповичам не загрожувала, однак він вирішив «перестрахуватися» й уніс її у перелік податків, які король заборонив накладати на літинське духовенство у досліджуваному акті.

Подібно можна оцінювати й згадку в привілеї літинським священикам і поповичам такого податку, як «жировчизна». Ще 24 травня 1533 р. король Сигізмунд I звільнив селян Літині, як і мешканців інших сіл Дрогобицького староства, від таких специфічних податків, як «відумерщина» і «жировизна» [35, 454–455; 37, 61–65]. Останній, як відомо, брався за випас худоби, передусім свиней, в королівських лісах. Лише за користування лісами та ланами в Лішні і Стебнику усе ж треба було сплачувати «жировизну». Навряд чи літинські селяни відганяли свою худобу на «жир» до лісів згаданих сіл, адже поблизу були рясні дубові меденицькі ліси. Тож на 1670 р. мешканці Літині уже майже півтора століття як позбавилися від цього податку, хоча пам'ять про нього зберігалася.

Єдиний податок, що залишався для сплати літинським священикам і поповичам згідно з привілеєм короля Міхала, був щорічний чинш, виплата його здійснювалася на свято Св. Марціна – 11 листопада. Вище згадувалося, що відповідно до привілею 1531 р. літинському священикові з півланового попівства було визначено чинш у розмірі двох злотих [13, 1396; 14, 656; 16, 1248; 21, 2417]. Він був цілком співмірним з чиншем, який сплачувала громада, – 4 зл. з лану. Після отримання привілею 1670 р. літинське духовенство продовжувало сплачувати визначений податок, хоча його реальна вартість, порівняно з першою половиною XVI ст., знизилася (інфляція поступово здешевлювала польський злотий). Тож ревізія 1686 р. декларувала сплату літинським священиком 2 зл. [2, 88]. Натомість інвентарі 1760 і 1768 р. про жодні чинші з попівства не згадують [1, 387]. Очевидно, після переходу Перемишльської єпархії до унії (1692 р.) духовенство було позбавлене обов'язку будь-яких виплат, окрім, звісно, церковного катедрадика.

У четвертій частині документу король ще раз захвав «згаданих братів і Івана, поповичів, синів згаданих» (ім'я Івана тут виокремлено, мабуть, через те, що саме він у Варшаві опікувався отримання цього привілею) при «праві по життєвім» – доживоттєвій посесії попівства з «двома чвертями поля». Відтак акт закінчувався традиційними тезами, щодо збереження наступними правителями даного королем Міхалом привілею, а також фіксацією місця і дати видання акту, проставленням королівської печаті.

Висновки. Отже, привілей короля Міхала Вишневецького на попівство с. Літиня від 1 жовтня 1670 р. дійшов до нашого часу у формі облати в актових книгах Львівського гродського суду (польськомовний варіант) та латиномовної копії 1784 р.,

виготовленої для Галицького намісництва. Структура документу охоплює декілька частин: 1) посилання на попередній привілей Яна Казимира, що був представлений чиновникам короля Міхала, 2) перелік літинських «попів та поповичів» й окреслення приналежного до попівства майна, 3) надання пільг щодо сплати податків і повинностей (за винятком щорічного чиншу) та певних прав; 4) затвердження попівства, пільг і прав за літинськими духовними особами у пожиттєвій посесії. Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо здійснення компаративістичного аналізу цього документа з подібними правовими актами сіл і міст нашого регіону.

Документ

Королівський привілей на попівство села Літиня 1670 р. (переклад)

Міхал, з Божої ласки король польський [титулатура]. Ознаймуємо цим листом нашим, кому би про те відати належало, як найясніший попередник наш Ян Казимир при певнім попівстві двох чвертей ріллі в селі Літині економії Самбірської лежачим набожних попів і поповичів літинських нижче перелічених привілеєм своїм, нам продукованим, заховати і зоставити вирішив, так і Ми, на причині* Панів рад наших, при боці нашому будучих, умислилимо їх, тобто Василя-попа, Семена брата його, також Івана брата, доньку Пазю Василеву**, з другої сторони Степана-дяка*** і сина його Яця і доньку Еву**** при тому ж попівстві літинському і двох чвертях ріллі, до згаданого попівства належних, а названих – одна чверть – Придатки Громадські, а друга чверть – Межі Громадські, що в осілості з одного боку від Стася Грицьового – половина дякова – з другого боку від Федя Центи – попова половина, – яко здавна бувало, так і зараз зуживати будуть, усіх кожного з них заховати і зоставити, яко ж заховуємо і зоставляємо тим листом-привілеєм нашим. Силою того заховання нашого вище зазначені попи і поповичі згадане попівство літинське з Церквою і парафією по громаді належною, і з усіма тої ж чверті ріллі пожитками, грунтами, городами, обширами, луками, ставками, сіножатями, саджавками з хростом, настівниками трьома, як відповідно до давніх відправлених ревізій знаходяться, так теж і з іншими прилеглостями всіма зараз і здавна до того попівства належними жодних не вилучаємо, але як попередники їх тримали, вони також кожен з них удільної частини своєї уживати будуть і в спокійній посесії мати аж до смерті. Дозволяємо тим же поповичам пива роблення і горілки палення на власну свою потребу, як то на празники, христини і весілля, також вруб вільний в лісі на опал. Вільними при тому чинимо від всіляких робіт, тягарів, повозів, дані, десятини бджоляної і жировчизни, і інших існуючих повинностей, яким коли небудь іменем названих, окрім чиншу щорічного, котрий відповідно до давніших і останніших ревізій до Замку Самбірського на кожне свято Святого Марціна платити і віддавати повинні будуть. Обіцяємо при тому нашим і найясніших наступників наших іменем, що згаданих братів і Івана, поповичів, синів згаданих, при уживанні і держанні попівства і двох чвертей поля до нього належного і його приналежності не віддаємо,

* В латиномовній копії цього привілею використано поняття «intercessionem» – при заступництві, посередництві (див.: ЦДІАУ у Львові. – Ф. 146. – Оп. 13. – Спр. 9085. – Арк. 18).

** У латиномовній копії привілею не згадується ім'я Василевої доньки.

*** У латиномовній копії привілею було вжито слово *Basalaugium*, *Basalaugia*, тобто бакалавр (в народній вимові «бакаляр») – вчитель (див.: ЦДІАУ у Львові. – Ф. 146. – Оп. 13. – Спр. 9085. – Арк. 18–18зв). Важко судити, чи дяк Степан виконував вчительські функції. Припускаємо, що писар-перекладач просто використав слово “дяк” як найбільш, на його думку, адекватний тогочасний відповідник поняття «*basalaugium*».

**** У латинському тексті привілею йдеться про Степанового сина Гіацинта та доньку (ім'я не позначено).

ані кому іншому віддавати [не] допускаємо, але при праві пожиттєвім двох чвертей поля заховуємо. Що і найясніші наступники наші учинять, права наші королівські Речі Посполитої і Костьола святого католицького в цілому заховують. На що для ліпшої віри при підписі руки нашої печать коронну притиснути наказалисмо. Дано у Варшаві дня першого місяця жовтня року Божого MDCLXX, панування нашого другого року. Міхал, король. Місце початки.

Джерело: ЦДІАУ у Львові. – Ф. 9. – Оп. 1. – Спр. 423. – Арк. 2477–2481.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Відділ рукописів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника (далі – ВР ЛННБ). – Колекція мікрофільмів. – МР-58.
2. ВР ЛННБ. – Колекція мікрофільмів. – МР-69.
3. Відділ рукописів Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка (далі – ВР НБ ЛНУ). – Ф. : Самбірська економія. – Спр. 569.
4. ВР НБ ЛНУ. – Ф. : Самбірська економія. – Спр. 537.
5. Галик В. М. Історія церковно-релігійного життя в селі Уличне на Дрогобиччині (XVI – поч. XXI ст.) / В. М. Галик, Ю. О. Стецик. – Дрогобич : В-во ТзОВ «Трек-ЛТД», 2013. – 208 с.
6. Галів М. Корчмарство в селі Літиня на Дрогобиччині (XVI – XVIII ст.) / М. Галів // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – 2012. – Вип. XVII. – С. 114–125.
7. Галів М. Попівство в селі Літиня на Дрогобиччині (XVI – XVIII ст.) : соціально-економічна характеристика / М. Галів // Історія релігій в Україні : науковий вісник. – Л. : Логос, 2014. – Кн. 1. – С. 130–140.
8. Жерела до історії України-Руси. – Т. VII : Люстрація королівщин в руських землях корони з р. 1570. – Львів : Накл. НТШ, 1903. – 364 с.
9. Інкін В. Сільське суспільство Галицького Прикарпаття у XVI – XVIII століттях : історичні нариси / Василь Інкін. – Львів, 2004. – 420 с.
10. Слободян В. М. Церкви України. Перемиська єпархія / В. М. Слободян. – Львів, 1998. – 863 с.
11. Спис галицьких парохій XII – XVI ст. // Студії семінара для історії Сходу у філософському відділі Гр.-кат. Богословської академії / [під ред. І. Крип'якевича]. – Львів, 1939. – 56 с.
12. Стецик Ю. Королівський привілей на поповіство села Уличного 1691 р. / Ю. Стецик // Літопис Бойківщини. – 2012. – Ч. 2/83 (94). – С. 83–87.
13. Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІАУ у Львові). – Ф. 7. – Оп. 1. – Спр. 42.
14. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 9. – Оп. 1. – Спр. 384.
15. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 9. – Оп. 1. – Спр. 385.
16. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 9. – Оп. 1. – Спр. 387.
17. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 9. – Оп. 1. – Спр. 423.
18. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 9. – Оп. 1. – Спр. 427.
19. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 1072.
20. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 340.
21. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 13. – Оп. 1. – Спр. 552.
22. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 14. – Оп. 1. – Спр. 145.
23. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 19. – Оп. XIV. – Спр. 206.
24. ЦДІАУ у Львові. – Ф. 146. – Оп. 13. – Спр. 9085.
25. Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej, z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego we Lwowie w skutek Fundacji A. Stadnickiego (далі – AGZ). – Lwow, 1884. – Т. X: Spis oblat zawartych w aktach grodu i ziemstwa lwowskiego. – 542 s.
26. Arhiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (далі – AGAD). – Zespol: Arhiwum Skarbu Koronnego. – Sygn. 20.
27. AGAD. – Zespol : Arhiwum Skarbu Koronnego. – Sygn. 21.
28. Archiwum Państwowe w Przemyślu. – Zespol : Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego (далі – APP. – ABGK). – Supl. 1.

-
29. APP. – ABGK. – Supl. 4.
30. Budzyński Z. Sieć parafialna prawosławnej diecezji przemyskiej na przełomi XV i XVI wieku. Próba rekonstrukcji na podstawie rejestrów podatkowych ziemi przemyskiej i sanockiej / Z. Budzyński // Polska – Ukraina: 1000 lat sąsiedztwa. – Przemyśl, 1990. – T. 1. – S. 135–155.
31. Zimowy najazd tatarów krymskich na Rzeczpospolita w 1626 r. i jego skutki na terenie ziemi Przemyskiej / A. Gliwa // Rocznik Przemyski. – 2006. – T. XLII. – Z. 1. – S. 3–58.
32. Horn M. Skutki ekonomiczne najazdów tatarskich z lat 1605 – 1633 na Ruś Czerwona / M. Horn. – Wrocław-Warszawa-Kraków : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1964. – 233 s.
33. Horn M. Walka chłopów czerwonoruskich z wyzyskiem feudalnym w latach 1600 – 1648 / M. Horn. – Opole, 1976. – Część II. – 203 s.
34. Lu. Dz. (Ludwik Dziedzicki). Litynia // Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich / Wyd. pod red. F. Sulimierskiego, B. Chlebowskiego, W. Walewskiego. – T. V. – Warszawa : Nakł. W. Walewskiego, 1884. – S. 354–355.
35. Matricularum Regni Poloniae Summaria, excussis codicibus, qui in Chartophylacio Maximo Varsoviensi asservantur. – Varsoviae, 1919. – P. V., Vol. 2. – XV + 1573 p.
36. Volumina legume. Przedruk zbioru praw staraniem XX pijarów w Warszawie od roku 1732 do roku 1782 wydanego. – Petersburg, 1859. – Vol. 4. – 501 s.
37. Z arhiwum Drohobycza. Zbiór przywilejów, aktów, dekretów granicznych, lustracy, memorialów i t.p. / Wydał prof. Feliks Gątkiewicz. – Drohobycz : Z drukarni Jana Brosia, 1906. – 407 s.
38. Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – T. XVIII. Cz. 1 : Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. T. VII. Cz. 1: Ziemie ruskie. Ruś Czerwona / Opisana przez A. Jabłonowskiego. – 252 + XLVII + XVIII + 72 s.

Статтю подано до редакції 28.10.2014 р.